

Utbildningshandledning

Gruppspår barn och unga med
funktionsnedsättning

Innehåll

Handledning för utbildningsledare	2
Vad är min roll som utbildningsledare?	3
Hur lång tid tar utbildningen?	3
Material till utbildningen.....	4
Planera arbetet.....	5
Förslag på hur verksamheter kan arbeta med gruppspåret	5
Förberedelser för dig som ska leda gruppspåret	7
Förberedelser och efterarbete.....	8
Pedagogiska förberedelser.....	10
Temahandledning.....	13
Introduktion till gruppspåret.....	14
Tema 1. Våld, barn och unga.....	15
Tema 2. Utsatthet och sårbarhet	16
Tema 3. Kommunicera om våld	17
Tema 4. Förebygg våld	18
Tema 5. Upptäck våld.....	19
Tema 6. Agera vid oro för våld	20
Tema 7. Samverka	21

Handledning för utbildningsledare

Den här handledningen vänder sig till dig som ska leda dina kollegor i en arbetsplatsutbildning om våld, barn och unga med funktionsnedsättning. Syftet med gruppspåret är att ni som möter barn och unga ska få en gemensam kunskapsgrund för att förebygga, upptäcka och agera mot våld riktat mot barn och unga.

Utbildningen har särskilt fokus på barn och unga med funktionsnedsättning då de har en högre risk att utsättas för alla typer av våld, samt för fler och allvarigare former av våld än andra barn. Framförallt belyses situationen för barn och unga med funktionsnedsättningar som påverkar möjligheten att kommunicera och omgivningens förmåga att förstå. För dessa barn och unga kan det vara särskilt svårt att berätta om våld. Om omgivningen inte förmår upptäcka eller kommunicera med den våldsutsatta kan våldet även fortsätta i det osynliga.

Gruppspåret utgår från [Basprogram om våld mot barn och unga - Barnafrid](#). Vi rekommenderar att du som utbildningsledare har gått utbildningen innan du genomför detta gruppspår med din arbetsgrupp. Det är även en fördel om arbetsgruppen genomfört basprogrammet, men inget krav.

Gruppspåret innehåller både teoretisk kunskap och praktiska övningar med fallbeskrivningar, filmer, diskussions- och reflektionsfrågor. De olika läraaktiviteterna bygger på verksamhetsnära dilemman som tagits fram av Barnafrid och Myndigheten för delaktighet i dialog med yrkesverksamma samt företrädare för barn och unga med funktionsnedsättning.

Vad är min roll som utbildningsledare?

Du som är utbildningsledare ansvarar för att leda arbetet med gruppspåret. I praktiken innebär det att planera för och genomföra ett antal utbildningsträffar om våld, barn och unga med funktionsnedsättning tillsammans med din arbetsgrupp.

Du behöver inte vara expert på frågor som rör våld eller funktionsnedsättning. Däremot förväntas du våga leda arbetet med att utforska dessa frågor tillsammans med dina kollegor. Till stöd har du denna utbildningshandledning, samt det underlag som finns till varje tema i form av presentations-, övnings- och fördjupningsmaterial.

Det går att dela ansvaret som utbildningsledare mellan två eller fler personer om det underlättar genomförandet i er verksamhet. Stäm av i organisationen vem som ska bjuda in till utbildningen och ordna med det praktiska till träffarna. Se gärna filmen "Att facilitera en gruppdiskussion" som finns i utbildningsledarmappen, för att få en bild av vad utbildningsledarrollen kan innebära.

Hur lång tid tar utbildningen?

I sin helhet kan utbildningen ta mellan 6–10 timmar att genomföra. Det går att anpassa omfattningen och upplägget till vad som passar er verksamhet bäst. Varje separat tema är beräknat att ta mellan 45 min till 2 timmar att slutföra. Hur lång tid som behövs för att gå igenom varje tema beror också på hur mycket tid ni lägger på diskussion och reflektioner i gruppen. Om du har träffar som är längre än 45 minuter bör du planera in tid för paus.

För dig som leder utbildningen tillkommer cirka fem timmar för planering och förberedelse. Att genomföra Barnafriids basprogram om våld mot barn och unga tar cirka åtta timmar.

Material till utbildningen

Utbildningsmaterialet finns på [Barnafrids kunskapsportal](#). Det består av en mapp med underlag för dig som utbildningsledare, samt sju mappar med arbetsmaterial för varje tema. Utöver det finns även en introduktionspresentation som kan användas för att presentera utbildningen för verksamhetens ledning eller personalgruppen som ska genomföra gruppspåret.

Till varje tema finns ett grundläggande material som du som leder utbildningen kan utgå ifrån.

Det består av en powerpointpresentation med:

- en introducerande del som presenterar temat
- ett kort föreläsningsspass
- förslag på reflektionsfrågor
- möjlighet att presentera den egna verksamhetens riktlinjer och arbetssätt
- en avslutande del med sammanfattning och utvärdering.

Till varje tema finns även material som:

- instruktioner för övningar
- instruktioner för arbete med fallbeskrivningar
- filmer och annat fördjupningsmaterial.

Du som utbildningsledare har möjlighet att välja ut och anpassa materialet till din verksamhets uppdrag och förutsättningar. Det kan till exempel innebära att prioritera de teman som är mest relevanta för er, byta ordningsföljd på teman eller att formulera om reflektionsfrågor så att de passar er vardag bättre.

Planera arbetet

Utbildningen har sju teman som arbetsgruppen kan arbeta med vid olika tillfällen. Utbildningen kan genomföras i samband med till exempel arbetsplatsträffar, personaldagar eller utbildningsdagar.

Utbildningens sju teman

1. Våld, barn och unga
2. Utsatthet och sårbarhet
3. Kommunera om våld
4. Förebygg våld
5. Upptäck våld
6. Agera vid oro för våld
7. Samverka

Tema 1 till 3 ger deltagarna grundkunskaper som kan användas i de mer praktiskt inriktade temana 4 - 7. I avsnittet för temahandledning finns mer detaljerad information om respektive tema.

Förslag på hur verksamheter kan arbeta med gruppspåret

Beroende på din arbetsgrupps förkunskaper och förutsättningar gällande tid kan arbetet med gruppspåret planeras på olika sätt.

Verksamheter utan förkunskaper om våld kan arbeta med:

- ett tema i taget under sju tillfällen under året
- tema 1–2 under ett tillfälle, 3–5 under ett annat samt 6–7 vid ett tredje tillfälle
- tema 1–3 under en halvdag och tema 4–7 under en annan halvdag.

Verksamheter med förkunskaper om våld, barn och unga kan arbeta med:

- tema 2–7 under sex tillfällen under året
- tema 2–3 under ett tillfälle, 4–5 under ett annat samt 6–7 vid ett tredje tillfälle
- tema 2–4 och tema 5–7 under två halvdagar
- tema 2–7 under en heldag.

Verksamheter med begränsade förutsättningar för utbildningar kan:

- Låta personalen gå Myndigheten för delaktighets e-kurser Vad alla bör veta om våld och Motverka särskild utsatthet: [Kurser om våld i nära relationer - MFD](#). Samt arbeta med några utvalda teman, övningar eller fallbeskrivningar från gruppspåret.
- Dela upp arbetet med respektive tema under två eller fler arbetsplatsträffar.

Förberedelser för dig som ska leda gruppspåret

För att du som utbildningsledare ska få bra förutsättningar att leda kursen rekommenderar vi att du går [Basprogram om våld mot barn och unga - Barnafrid](#). Den kan ni även använda delar av, om behov av ytterligare fakta behövs under det löpande arbetet med gruppspåret.

Om du upplever att du behöver fördjupad kunskap finns även flera webbkurser och resurser som du kan använda. De kan genomföras innan eller under arbetet med gruppspåret.

- Socialstyrelsens temasida: [Våld mot barn med funktionsnedsättning](#) (Kunskapsguiden)
- Grundkurs om våld mot personer med funktionsnedsättning: [Vad alla bör veta om våld](#) (Myndigheten för delaktighet)
- Introduktionskurs om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer: [Webbkurs om våld](#) (Nationellt centrum för kvinnofrid)
- Grundkurs om hedersrelaterat våld och förtryck: [webbkursheder](#) (Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck)
- Utbildning om alternativ och kompletterande kommunikation: [AKK som kommunikationsstöd](#) (Socialstyrelsen)
- Stöd för att skapa trygga och inkluderande samtal med unga: [Rätt att veta!](#) (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)

Förberedelser och efterarbete

Här beskrivs gruppspårets praktiska för- och efterarbete som du som utbildningsledare ansvarar för.

Anpassa upplägget efter gruppen

Utgå från förslagen på upplägg som finns i avsnittet för temahandledning. Gå igenom materialet för varje tema och planera för hur gruppen ska arbeta med respektive pass utifrån era förutsättningar. Upplägget kan påverkas av gruppens storlek, lokalens utformning och hur mycket tid ni har.

Använd en ändamålsenlig lokal

Vissa delar av utbildningen genomförs i helgrupp och några av diskussionerna i mindre grupper. För att underlätta smågruppsdiskussioner kan möblering i grupper av bord och stolar vara bra.

Säkerställ att det finns dator med internetuppkoppling och projektor i rummet så att ni kan använda filmer och presentationsmaterial i storgrupp. Till några övningar kan det vara bra att ha tillgång till en whiteboardtavla eller liknande för sammanfattningar, samt papper och penna till deltagarna.

Lokalen som används behöver vara tillgänglig. Deltagare ska till exempel själva kunna ta sig till och från lokalen samt kunna använda toaletten. Undersök om det finns behov av teckenspråkstolk, hörslinga eller andra hjälpmedel. Det kan också finnas behov av tystare grupprum eller enskilt rum för exempelvis personer med hörselnedsättning eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Dialog med deltagarna inför utbildningen

Innan utbildningen bör du som utbildningsledare informera deltagarna om utbildningens innehåll och upplägg. Ge även deltagarna möjlighet att påverka upplägget, så att det blir så meningsfullt som möjligt utifrån er kunskap och kompetens.

I temahandledningen finns förslag på upplägg för dialogen med deltagarna. Det finns även en powerpointpresentation i utbildningsledarmappen som du kan använda för detta tillfälle.

Erbjud material i anpassade format

Om det finns behov av det, erbjud deltagarna material för övningar, fallbeskrivningar samt enkäten i anpassade format. Det betyder att personer ska kunna ta del av information med till exempel skärmläsare, uppläsning med talsyntes eller punktskrift. Ibland kan det också vara bättre att skicka materialet via e-post istället för att skriva ut papperskopior. Syntolka även powerpointbilderna om det behövs.

Utvärdering före och efter gruppspåret

Innan och efter utbildningen kan du och dina kollegor besvara en kort utvärderingsenkät. Syftet är att få en uppfattning om deltagarnas kunskap före och efter utbildningen. Du kan även använda enkäten för att anpassa utbildningen efter deltagarnas förkunskaper.

I utbildningsledarmappen finns ett förslag på enkätfrågor. Det går att lägga till eller justera frågor om du ser behov av det.

I mappen finns även en utvärdering som riktar sig till dig som är utbildningsledare som du kan fylla i efter arbetet med gruppspåret. Syftet är att hjälpa Barnafrid och Myndigheten för delaktighet att vidareutveckla gruppspåret.

Löpande reflektion under arbetet

Efter att du genomfört varje tema kan du, själv eller tillsammans med en annan utbildningsledare, reflektera utifrån frågorna:

- Hur gick arbetet med temat?
- Hur fungerade gruppsammansättningen?
- Var det något tema eller fråga som var svår att prata om?
- Var det något som gick bra eller som du är nöjd med?
- Vad tar du med dig till nästa tema?

Intyg till deltagarna efter utbildningen

När utbildningen är genomförd kan du som utbildningsledare ladda ner och skriva ut intyg till var och en av deltagarna. Intyget finns i utbildningsledarmappen.

Pedagogiska förberedelser

För att du som utbildningsledare ska känna dig trygg i rollen kan du förbereda dig innan genom att ta del av gruppspårets utgångspunkter som beskrivs nedan.

Kollegialt lärande

Det kollegiala lärandet innebär att ni tillsammans utvecklar kunskap om våld, barn och unga genom att diskutera, reflektera, dela erfarenheter och färdigheter med varandra. Att samtala om egna upplevelser, arbetsmetoder och lösningar med varandra är centralt i processen.

Det kollegiala lärandet skapar en grund för att ni som arbetsgrupp har verktyg och en gemensam förståelse för att därmed kunna förebygga och upptäcka våld riktat mot barn och unga med funktionsnedsättning.

Att leda en grupp

En grupp där deltagarna är arbetskamrater kan både vara en styrka och en utmaning att leda. Gemenskapen mellan kollegor kan skapa en stark grund för samarbetet, men olika synsätt och inställningar inom gruppen kan komplicera arbetet.

Att diskutera känsliga ämnen som våld och utsatthet kan väcka starka känslor. Deltagarnas reaktioner kan påverkas av egna erfarenheter av att ha varit utsatt för, eller att ha utövat, våld. Det kan även dyka upp tankar om eller skuld-känslor kring eget agerande i tidigare situationer i yrkeslivet. Utgå från att alla former av erfarenheter kan finnas inom gruppen.

Du kan även möta deltagare som ifrågasätter kursens syfte och mål eller verksamhetens ansvar och uppdrag när det rör våld mot barn och unga. Fundera på hur du själv kan hantera detta. Förbered även din chef på att deltagarna, eller du i din roll som ledare, kan behöva stöd i att hantera situationer som uppstår.

Gruppens deltagare och storlek

Gruppens sammansättning och storlek kan ha betydelse för hur väl lärandet fungerar. Gruppspåret föreläsningssdelar kan genomföras i storgrupp, medan övningarna bör göras i mindre grupper om cirka 3–6 personer.

Fundera över vilken gruppindelning som är mest användbar utifrån övningens syfte. Om övningen handlar om att diskutera den egna verksamheten eller om det rör sig om känsliga frågor, kan det vara viktigt med trygghet i gruppen. Då kan personer från den närmaste arbetsgruppen vara ett bra alternativ. I andra övningar kan det istället vara meningsfullt att få dela erfarenheter och kunskaper med andra utanför sin närmaste arbetsgrupp.

Metoder för att göra alla i gruppen delaktiga

Fördelningen av talutrymmet kan påverkas av deltagarnas status, personlighet, kompetens och gruppens storlek och sammansättning. Den kan även påverkas av hur väl deltagarna känner varandra.

För att fördela ordet och ge alla deltagare möjlighet att göra sina röster hörda i gruppen kan du använda dig av rundor och bikupor. En runda innebär att gå laget runt och låta varje deltagare säga något i tur och ordning. Detta skapar en miljö där alla får möjlighet att höras och bidra till samtalet, även de som har svårt att ta plats i stora grupper.

En bikupa innebär att deltagarna kort diskuterar en fråga med dem de sitter närmast, 2–3 personer. Efter diskussionen kan de dela sina tankar med hela gruppen, vilket främjar delaktighet och kunskapsutbyte.

Om du märker att deltagarna inte är bekväma med att prata i större grupper kan du, utöver att använda dig av smågruppsdiskussioner, låta frivilliga grupper eller personer ta ordet. Ge även deltagarna möjlighet att säga ”pass” om de inte vill prata i helgrupp.

Ett rättighetsperspektiv

Det här gruppspåret utgår från Barnkonventionen som är en del av svensk lagstiftning. I utbildningens olika delar och diskussioner kan du använda dig av både ett barnrättsperspektiv samt barnets perspektiv.

Ett barnrättsperspektiv innebär att se barn som individer med egna rättigheter och intressen. Det innebär bland annat att arbeta för att genomföra FN:s konvention om barns rättigheter genom att barns bästa beaktas på kort och lång sikt, samt att barns rättigheter, integritet samt rätt till utveckling och hälsa respekteras.

Att utgå från barnets perspektiv handlar om att göra det möjligt för barnet att uttrycka sin mening och vara delaktig i varje bedömning, ärende och beslut som rör barnet. Det är barnets egen berättelse och möjlighet till inflytande som ska vara vägledande när vuxna fattar beslut som påverkar ett barns livssituation.

I de situationer där vuxna fattar beslut som går mot barnets vilja eller eget behov, har barnet alltid rätt att få information och en förklaring till de beslut som fattas och åtgärder som vidtas. Dialogen med barnet behöver genomföras på ett sätt som är anpassat till barnets förmåga att kommunicera.

Skyddet av barns rättigheter förtydligas även i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, CRPD. Barn med funktionsnedsättning har till exempel rätt att använda kommunikationsstöd för att kunna tillgodogöra sig information och uttrycka sin vilja i frågor som berör dem.

Temahandledning

Här ges förslag på hur arbetet med introduktionen av gruppspåret samt respektive tema kan läggas upp.

Se tidsangivelserna som ett riktmärke. Föreläsningsdelarna kan ta längre tid om deltagarna har frågor eller reflektioner. Även diskussionsövningarna kan engagera och behöva längre tid. Du kan välja att fokusera på delar som är mest meningsfulla för din arbetsgrupp.

Gör urval utifrån era behov och förutsättningar. Om du väljer att utelämna någon övning eller lägga till något, kan du redigera i powerpointpresentationen innan start. Föreläsningsanteckningarna ska ses som fördjupning och ett stöd för dig i din presentation. De behöver inte delges i sin helhet till deltagarna.

I en del powerpointpresentationer finns dolda powerpointbilder som du kan använda vid behov och i mån av tid. För att ta fram en dold bild i en presentation kan du markera den dolda bilden som du vill ta fram i det vänstra navigeringsfönstret. Högerklicka på alternativet Dölj bild eller Ta fram bild för att göra bilden synlig när du visar powerpointpresentationen.

Introduktion till gruppspåret

Syftet med introduktionen är att verksamhetsansvariga och arbetsgruppen ska få en bild av vad gruppspåret om våld, barn och unga innebär. Presentationen ges i två versioner, en kortare för ansvariga och en mer utförlig för arbetsgruppen.

Förslag på upplägg för introduktion för verksamhetsansvariga

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (2 min)

- Presentera innehåll och upplägg för presentationen.

Film: Om våldsutsatthet (2 min)

Presentation av gruppspåret (5–15 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.
- Presentera praktisk information.
- Ge möjlighet till frågor.

Förslag på upplägg för introduktion för medarbetare

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (2 min)

- Presentera innehåll och upplägg för presentationen.

Film: Om våldsutsatthet (2 min)

Presentation av gruppspåret (10–15 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.
- Presentera praktisk information.
- Ge möjlighet till frågor.
- Genomför utvärderingsenkäten.

Tema 1. Våld, barn och unga

Syftet med temat är att ni ska få ökad kunskap om våld, barn och unga samt en gemensam syn på vad våld är.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Vad som är våld.
- Hur våld kan drabba barn och unga.

Ni får också reflektera över hur våld mot barn och unga berör er verksamhet.

Förslag på upplägg för tema 1

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Uppmärksamma deltagarna på att ämnet för gruppspåret kan väcka känslor och tankar.

Film: Ett par minuter om våld mot barn eller Om våldsutsatthet (5 min)

Föreläsning om våld, barn och unga (15–20 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat, introducera nästa tema samt fånga upp medskick från deltagarna.

Tema 2. Utsatthet och sårbarhet

Syftet med temat är att ni ska få kunskap om hur barn och unga med funktionsnedsättning kan vara särskilt sårbara för våld.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Barns rätt till skydd från våld.
- Riskfaktorer för att ett barn med funktionsnedsättning utsätts för våld i nära relation.
- Hur olika funktionsnedsättningar och behov av tillgänglighet kan medföra särskild sårbarhet för våld.

Ni får också reflektera över hur barn och unga med funktionsnedsättning i er verksamhet kan vara särskilt sårbara för våld.

Förslag på upplägg för tema 2

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Visa citat från Rivkraft som kan illustrera temat.

Film: Afsoon (20 min)

- Visa filmen och samtala efteråt utifrån reflektionsfrågorna.

Föreläsning om våld, barn och unga med funktionsnedsättning (15–20 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat, introducera nästa tema samt fånga upp medskick från deltagarna.

Tema 3. Kommunícera om våld

Syftet med temat är att ni ska få kunskap om hur det går att kommunicera om våld tillsammans med barn och unga med funktionsnedsättning.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Hur ni kan samtala om våld med barn och unga.
- Hur ni kan anpassa kommunikation om våld till olika förutsättningar som barn och unga med funktionsnedsättning kan ha.
- Hur ni kan använda kommunikationsstöd och teckenspråkstolkning i samtal om våld.

Ni får också möjlighet att genomföra en övning om kommunikationsstöd i samtal om våld med barn och unga med funktionsnedsättning, samt reflektera kring förutsättningarna att kommunicera om våld i er verksamhet.

Förslag på upplägg för tema 3

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Visa citat från Rivkraft som kan illustrera temat.

Föreläsning om att kommunicera om våld tillsammans med barn och unga med funktionsnedsättning (15–20 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.

Övning: Samtal om känslor, rättigheter och våld (20–30 min)

- Instruktioner finns i powerpointpresentationen och i dokumentet Övning samtal om känslor, rättigheter och våld.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat, introducera nästa tema samt fånga upp medskick från deltagarna.

Tema 4. Förebygg våld

Syftet med temat är att ni ska få kunskap om hur ni kan förebygga våld mot barn och unga med funktionsnedsättning.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Skyddsfaktorer som minskar risken för våld.
- Hur våld mot barn och unga med funktionsnedsättning kan förebyggas.

Ni får också reflektera över hur ert våldsförebyggande arbete kan anpassas till barn och unga med olika funktionsnedsättningar.

Förslag på upplägg för tema 4

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Visa citat från Rivkraft som kan illustrera temat.

Film: Att förebygga våld (10 min)

- Introducera temat genom att visa filmen.

Föreläsning om att förebygga våld mot barn och unga med funktionsnedsättning (15–20 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.

Fallbeskrivning: Om att förebygga våld (15–30 min)

- Instruktioner finns i powerpointpresentationen och i dokumentet med fallbeskrivningar.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat, introducera nästa tema samt fånga upp medskick från deltagarna.

Tema 5. Upptäck våld

Syftet med temat är att ni ska få ökad kunskap om hur det går att upptäcka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Tecken som kan tyda på att ett barn eller ung person med funktionsnedsättning är utsatt för våld.
- Hur ni kan ställa frågor om våld.
- Hur ni ska dokumentera oro för att ett barn eller ung person är utsatt för våld.

Ni får också reflektera över hur ni kan arbeta för att upptäcka våldsutsatta barn och unga i er verksamhet.

Förslag på upplägg för tema 5

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Visa citat från Rivkraft som kan illustrera temat.

Film: Ett par minuter om bedömning och behandling (3 min)

- Introducera temat genom att visa filmen.

Föreläsning om att upptäcka våld mot barn och unga med funktionsnedsättning (15–25 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.
- Möjlighet att koppla temat till den egna verksamhetens policy, handlingsplan, rutiner och dokumentation kring att upptäcka våld.

Fallbeskrivning: Att upptäcka våld mot barn (15–30 min)

- Instruktioner finns i powerpointpresentationen och i dokumentet med fallbeskrivningar.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat, introducera nästa tema samt fånga upp medskick från deltagarna.

Tema 6. Agera vid oro för våld

Syftet med temat är att ni ska ha kunskap om hur ni kan agera vid oro för våld mot barn och unga med funktionsnedsättning.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Det egna och verksamhetens ansvar att agera när ni känner oro för att ett barn eller ung person är utsatt för våld.
- Hur ni ska göra en orosanmälan.

Ni får också resonera kring vad ni bör göra om ni känner oro för att ett barn eller ung person är utsatt för våld av en närstående eller av personal i er verksamhet.

Förslag på upplägg för tema 6

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Visa citat från Rivkraft som kan illustrera temat.

Föreläsning om att agera vid oro för våld mot barn och unga med funktionsnedsättning (15–25 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.
- Möjlighet att koppla temat till den egna verksamhetens information om rutiner för orosanmälan, sekretess och polisanmälan.

Övning: Att göra en orosanmälan (20–40 min)

- Instruktioner finns i powerpointpresentationen och i dokumentet Övning att göra en orosanmälan.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat, introducera nästa tema samt fånga upp medskick från deltagarna.

Tema 7. Samverka

Syftet med temat är att ni ska få kunskap om samverkan kring barn och unga med funktionsnedsättning som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld.

Här får du och dina kollegor kunskap om:

- Olika aktörers roller, mandat och ansvar i relation till barn och unga som utsatts, eller riskerar att utsättas för våld.
- Samverkan kring barn och unga med funktionsnedsättning som utsatts för våld.

Ni får också reflektera kring er verksamhets ansvar och möjligheter i samverkan kring våldsutsatta barn och unga.

Förslag på upplägg för tema 7

Introduktion: Vad ska vi göra idag? (5 min)

- Presentera innehåll och upplägg för temat.
- Visa citat från Rivkraft som kan illustrera temat.

Föreläsning om samverkan kring barn och unga med funktionsnedsättning som utsatts, eller riskerar att utsättas för våld (15–25 min)

- Gå igenom powerpointpresentationen.
- Möjlighet att koppla temat till den egna verksamhetens information om lokala samverkansrutiner, riktlinjer och arbetssätt.

Reflektion: Hur ser det ut hos oss? (15–30 min)

- Använd reflektionsfrågorna som stöd.

Avslutning (5–10 min)

- Sammanfatta temat och arbetet med gruppspåret.
- Genomför utvärderingsenkäten.

Tillsammans med Myndigheten för delaktighet har Barnafrid utvecklat gruppspåret barn och unga med funktionsnedsättning. En arbetsplatsförlagd utbildning som bygger på Barnafrids Basprogram om våld mot barn.

Gruppspåret utgår från de delar av basprogrammet som är viktiga för personal i alla verksamheter som kommer i kontakt med barn och unga med funktionsnedsättning. Utbildningen är utformad för att arbetsgrupper ska genomföra den tillsammans och lärandet bygger på dialoger i arbetsgruppen.

Tipsa gärna dina kollegor om att de kan gå den [digitala versionen av basprogrammet](#) om de vill läsa mer om våld, barn och unga.